

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. J.**, bytom Z., zastúpenej Mgr. M. U., advokátom vo Z., proti žalovanému **J. Ď.**, bytom D., **o určenie veci do dedičstva**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 12 C 128/2003, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. marca 2008 sp.zn. 16 Co 36/2008, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. marca 2008 sp.zn. 16 Co 36/2008 **z r u š u j e** a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen rozsudkom (v poradí druhým) z 19. októbra 2007 č.k. 12 C 128/03-180 určil, že do dedičstva po poručiteľke A. Ď., rod. F., nar. X., naposledy bytom D., zomrelej X., patrí z titulu bezpodielového spoluvlastníctva manželov s J. Ď., nar. X., nehnuteľnosť vedená Katastrálnym úradom B., Správa katastra D., nachádzajúca sa v k.ú. D., obec D., okres D., zapísaná na LV č. X., a to rodinný dom so súpisným číslom X., postavený na pozemku parcely registra "X.", evidovanej na katastrálnej mape parc. č. X., druh pozemku – zastavané plochy a nádvoria o výmere X. m² v celosti. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyňi trovy konania vo výške 139 367,-- Sk na (bližšie nešpecifikovaný) účet advokáta žalobkyne do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaný nebol dobromyselný pri nadobudnutí vlastníctva k spornej nehnuteľnosti, nadstavbe, ktorú postavili rodičia účastníkov A. a J. Ď.. Preto táto patrí do dedičstva po poručiteľke A. Ď., ktorá J. Ď., svojho manžela, predumrela. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie žalovaného (v poradí druhým rozhodnutím) rozsudkom z 27. marca 2008 sp.zn. 16 Co 36/2008 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy celého konania vo výške 18 566,-- Sk na (bližšie nešpecifikovaný) účet právneho zástupcu žalovaného do troch dní. Svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil tým, že po doplnení dokazovania vykonaného okresným súdom a prehodnotení zisteného skutkového stavu dospel (na rozdiel od okresného súdu) k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Okresnému súdu vytkol, že sa dôsledne neriadil intenciami (predchádzajúceho) zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu (zo 17. marca 2005 sp.zn. 16 Co 68/2005) a neposúdil žalobu aj z hľadiska možnosti nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu spornej domovej nehnuteľnosti žalovaným originárnym spôsobom, teda výstavbou, pri existencii dohody (medzi rodičmi účastníkov a žalovaným) o spoluvlastníctve. V súlade s logickým vývojom a sledom vzťahov medzi účastníkmi konania (vychádzajúc aj z obsahu spisov Okresného súdu Zvolen sp.zn. 8 C 88/1976, 8 C 128/1976, 8 C 196/1977 a 15 C 184/1999 ako aj spisu bývalého Štátneho notárstva vo Zvolene sp.zn. D 99/1983) je, že rodičia účastníkov zjavne, ešte za svojho života, vyporiadali svoje majetky tak, že žalobkyni dali “výplatok“ zo sporného domu a na strane žalovaného akceptovali jeho vlastnícke, prípadne spoluvlastnícke právo k tejto nehnuteľnosti. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 224 ods. 1, 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Žiadala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.), ako aj z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Podstatnú časť odôvodnenia svojho dovolania žalobkyňa venovala polemike so závermi odvolacieho súdu, ktorému vytkla, že na rozdiel od okresného súdu, účelovo vytrhol z kontextu dôkazy, ktoré odôvodňovali jeho rozhodnutie a aj tieto dôkazy nesprávne vyhodnotil. Za najpodstatnejšiu v zásade označila skutočnosť, že v konaní nebola preukázaná existencia dohody o spoluvlastníctve spornej nehnuteľnosti, uzavretá medzi rodičmi účastníkov a žalovaným, preto nehnuteľnosť musí byť v bezpodielovom spoluvlastníctve rodičov účastníkov. Pokiaľ ide o odvolaciemu súdu vytýkanú vadu konania podľa § 237 písm.f/ O.s.p., dovoľateľka poukázala na to, že v rozhodnutí odvolacieho súdu sú nové skutočnosti, ktoré pre svoje rozhodnutie považoval odvolací súd za rozhodujúce, ktoré sa však objavili až v písomnom vyhotovení rozsudku a preto na nich nemohla reagovať ani v konaní na odvolacom súde a ani sa k nim vyjadriť. Za skutočnosti, ktorými sa prvostupňový súd

nezaoberal, pretože sa nejavili významnými a ktoré boli rozhodujúce pre odvolací súd, avšak nebolo jej umožnené sa k nim vyjadriť, označila pripojenie nových spisov, s ktorými ju odvolací súd neoboznámil (ide o spisy Okresného súdu Zvolen a dedičské spisy uvedené už vyššie v odôvodnení tohto rozhodnutia – pozn. dovolacieho súdu), skutočnosť, že sa nevyjadrila v dedičskom konaní po A. Ď., že dom patrí do dedičstva, že J. Ď. st. mal v dedičskom konaní po A. Ď. uviesť, že poručiiteľka nevlastnila rodinný dom, že daňové priznanie bolo podané žalovaným a ním bola platená daň od roku 1967, a napokon, že pozemok pod domom mal byť pôvodne pridelený do osobného užívania žalovanému a jeho bývalej manželke E..

Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť (vyslovil presvedčenie, že dovolací súd “v plnom rozsahu potvrdí rozsudok odvolacieho súdu”).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) prejednal dovolanie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmajúc najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanvej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý vykazuje znaky rozsudku podľa § 238 ods. 1 O.s.p.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou,

ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p., pričom sa zameril na tie okolnosti, ktoré dovolateľka v dovolaní namietala.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O postup odnímajúci účastníkovi možnosť konať pred súdom ide tiež v prípade, ak súd neumožní účastníkovi vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Existencia tejto dovolateľkou namietanej vady však nevyšla v dovolacom konaní najavo. Ako totiž vyplýva z obsahu spisu, samotná žalobkyňa sa nezúčastnila ani jedného pojednávania pred okresným ani pred odvolacím súdom. V konaní pred oboma súdmi nižšieho stupňa však na základe udeleného plnomocenstva bola riadne zastúpená advokátom. Tak tomu bolo aj na pojednávaní pred odvolacím súdom 27. marca 2008, na ktorom bol vyhlásený dovolaním napadnutý rozsudok, pričom ako je zrejmé zo zápisnice o tomto pojednávaní, vyhlásený rozsudok bol odôvodnený. Aj keď na predmetné pojednávanie odvolacieho súdu sa advokát žalobkyne dostavil s cca 7 min. oneskorením, a to v priebehu vykonávania dôkazu listinou (konkrétne išlo o spisy, o ktorých žalobkyňa tvrdí, že ju s nimi dovolací súd neoboznámil – pozn. dovolacieho súdu), nenamietal, že by k vykonaniu tohto dôkazu došlo v rozpore s § 129 O.s.p., nad rámec písomného vyjadrenia k odvolaniu žalovaného nemal viac čo uviesť a proti zneniu zápisnice o pojednávaní v zmysle ustanovenia

§ 40 ods. 3 O.s.p. nenamietal. Vzhľadom na uvedené, s tým, že ostatné skutočnosti, ku ktorým sa žalobkyňa podľa jej tvrdenia v dovolaní nemala možnosť vyjadriť pred odvolacím súdom, boli integrálnou súčasťou odvolacím súdom oboznamovaných spisov, nemožno vyvodiť, že by postupom odvolacieho súdu bola žalobkyni odňatá možnosť konať pred súdom. Teda v dovolaní uplatnený dovolací dôvod podľa § 237 písm.f/ O.s.p. nie je opodstatnený.

Dovolateľka namieta, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Napriek tomu, že dovolateľka odôvodnila dovolanie (okrem existencie procesnej vady podľa § 237 písm.f/ O.s.p.) tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a nenamietala existenciu inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.), dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci je konanie postihnuté práve touto posledne uvedenou vadou.

V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Výklad opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku má obsahovať odôvodnenie rozsudku. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Citované ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy,

o ktoré oprel súd svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočnosti, ktoré mal preukázané, a právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Ak súd svoj právny záver v rozhodnutí riadne neodôvodní, jeho rozsudok tak zostáva nepreskúmateľný. V takom prípade ide o inú vadu konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

V preskúmvanej veci krajský súd, ktorý konal o odvolaní žalovaného, na rozdiel od okresného súdu dospel k odlišnému právnemu záveru, preto rozsudok okresného súdu, ktorým žalobe vyhovel, zmenil tak, že žalobu zamietol, pričom však sa pri odôvodnení tohto svojho právneho záveru obmedzil iba na konštatovanie, že k nemu dospel po doplnení dokazovania vykonaním dôkazu podľa § 129 ods. 1 O.s.p. a prehodnotením skutkového stavu. Aj keď je z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia možné sa dozvedieť, ktoré z vykonaných dôkazov mu slúžili ako podklad a odvolací súd sa aj snažil vysvetliť, akými úvahami sa pri hodnotení týchto dôkazov spravoval, výsledkom premietnutým v zdôvodnení jeho rozhodnutia je však len súbor indícií, ktoré by mali nasvedčovať správnosti prijatého právneho záveru o nedôvodnosti žaloby bez toho, aby napadnuté rozhodnutie bolo náležitým spôsobom zdôvodnené právne. Na jednej strane odvolací súd vytkol okresnému súdu, že sa dôsledne neriadil intenciami zrušujúceho uznesenia a neposúdil žalobu aj z hľadiska možnosti nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu žalovaným k spornej nehnuteľnosti originárnym spôsobom, teda výstavbou pri existencii dohody o spoluvlastníctve, na druhej strane sám pri riešení tejto otázky nevyсловil jednoznačný právny názor (odhliadnuc od skutočností, že sa nezaoberal – aspoň z odôvodnenia rozhodnutia opak nevyplýva – žalovaným naznačenou možnosťou nadobudnutia vlastníctva k spornej nehnuteľnosti aj vydržaním). Pre nedostatok právnych dôvodov sa tak stal napadnutý rozsudok nepreskúmateľným, v dôsledku čoho konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.).

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 243b ods. 1 O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd aj o náhrade trov konania vrátane trov dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová